

Kannanotto

Kaatuneitten Omaisten Liiton liittokokous 26.4.2018 Helsingissä

Sotaorvot tarvitsevat kuntoutusta

Hyvinvointi- Suomen on aika hyvittää korkeaan ikään ehtineiden sotaorpojen uhraus ja panostukset yhteiskuntamme hyväksi.

Kaatuneitten Omaisten Liitto vetoaa päättäjiin, että sosiaali- ja terveystieteistä lainsäädäntöä uudistetaan niiltä osin, että sotaorpojen vanhuus turvataan mahdollisimman hyvin.

Sotaorvot ovat viime sodissamme kaatuneiden tai sotien seurauksena menehtyneiden lapsia. Sodan jälkeen heitä oli noin 55 000. Kaatuneitten Omaisten Liiton ylläpitämässä sotaorporekisterissä heitä on nyt runsaat 16 100. Keski-ikä on 80 vuotta. Arvioimme, että heikoimmassa asemassa olevia sotaorpoja on 10-20 prosenttia sotaorvoista, jolloin kuntoutettavia olisi 1 650-3 300 henkilöä. On ymmärrettävää, että kaikkien ei ole mahdollista päästä kuntoutukseen yhtä aikaisesti.

Sotaorvot ovat pitkään kärsineet paitsi henkisesti, usein myös fyysisesti ja taloudellisesti siitä, että he ovat menettäneet isänsä kansakunnan puolesta. Suurin osa sotaorvoista jäi vaille yhteiskunnan riittävää tukea lapsuudessaan ja monet kokivat syrjintää ja jopa kaltoin kohtelua. Osa joutui jo pienestä pitäen tekemään fyysisesti ja henkisesti raskasta työtä, joiden seurauksena tuli toimintakyvyn rajoituksia ja ennen aikaista eläköitymistä.

Sotavuosina ei tunnistettu puolison menettämisen aiheuttamaa psyykkistä traumaa ja sen vaikutusta sotalesken työkykyyn ja perhe-elämään. Sotaorvoille onkin tyyppillistä lähempiä kannattelu: lapset joutuivat ottamaan vanhemman roolin monissa perheissä. Monille sotaorvoille rakentui ns. lunastajaidentiteetti ja koko elämä on saattanut mennä oman olemassaolon oikeutuksen lunastamiseen omat tarpeet sivuuttaen.

Valtiovallan päätöksen mukaan sotaorpojen työhuolto rajoitettiin ammattiopetukseen ja ainoastaan poikkeustapauksissa tehtiin mahdolliseksi muun koulutuksen antaminen. Vaikka kuntien työhuoltoviranomaisten tehtävänä oli pitää kortistoa sotaorvoista, tieto koulutusmahdollisuuksista ei saavuttanut kaikkia sotaorpoja. Kotona tarvittiin myös työvoimaa tai lapsen tuomaa palkkaa, mikä osaltaan esti koulutukseen hakeutumisen. Aikanaan sodassa valinnut henki oli ”aseveljeä ei jätetä”. On aika toimia niin, ettei heidän lapsiaan jätetä. Sotiemme veteraanit ovat isiemme aseveljiä. Sotaorvot eivät halua veteraaneille varattuja resursseja.

Kaatuneitten Omaisten Liitto esittää, että sotaorpojen kuntoutustarve kirjataan lakiin ja valtion talousarvioon varataan kuntoutuksen toteuttamiseen tarvittavat resurssit. Valtion talousarviossa on vuonna 2018 varattu 3,5 milj. euroa eräissä Suomen sodissa palvelleiden, esimerkiksi partisaanien uhrien, kuntouttamiseen. Olisi kohtuullista, että sotaorpojen kuntoutukseen varattaisiin vähintäänkin samansuuruinen summa. **Kunniavelka on maksamatta.**

Lisätietoja ▪

Kaatuneitten Omaisten Liiton puheenjohtaja, kenttäpiispa emeritus Hannu Niskanen, 045 809 2900 Kaatuneitten Omaisten Liiton hallituksen jäsen, KT Kaija Sepponen, 040 717 3750

Kaatuneitten Omaisten Liitto ry on valtakunnallinen keskusjärjestö, johon kuuluu 66:n jäsenyhdistyksen kautta n. 11.000 henkilöjäsentä, jotka ovat sotaeskiä, sotaorpoja ja muita kaatuneitten omaisia. Liiton tarkoituksena on edistää kaatuneitten omaisten yhteistoimintaa ja tukea jäsenyhdistyksiensä henkilöjäsenten virkistys- ja kuntoutustoimintaa. Liitto vaalii sodissa kaatuneiden ja sodan olosuhteissa henkensä menettäneiden muistoa.

Liitto on perustettu vuonna 1945